

N.P.

MODRÁ

KOŠILE

N.P.

MODRÁ KOŠILE

**Na věčnou památku všech kolegů, drbanů a jiných
stvoření zde uvedených.**

Policie!

To slovo znělo rázně a tvrdě. Znělo jako samotný nástroj spravedlnosti a mocná paže zákona. Jako jeden z mnoha jsem se rozhodl vstoupit k policii a stát se jedním z nich. Stát se policistou.

O policii jsem nic nevěděl. Žil jsem v představách a zkazkách pronikajících ven.

Toho dne městu vládlo jaro. Lehký vánek ovíval stromy a foukal mi do vlasů. Kráčel jsem k budově policejního ředitelství. Na sobě jsem měl sváteční oblek, tvář jsem měl hladce oholenou a nervózně jsem se ohlásil na vrátnici. Vrátný mě poslal do konferenční místnosti, kde sedělo kolem dvaceti adeptů.

Do místnosti se opíralo jarní slunce a my jsme čekali na krajského ředitele, který si měl vybrat ty právě ostré chlapce, kteří povedou válku se zločinem.

Válku, kterou policie vede proti zločinu a která je nekonečná a nedá se vyhrát. Policie ji vede s prostředky omezenými zákony, omezena v boji lidskými právy. Policie válčí a musí chránit nepřítel.

Policistu neformují důvody vstupu ke sboru a ani představy, které měl na začátku. Policajta, četníka nebo fízla utváří služba. Zážitky, ze kterých ze začátku skoro zvrací a ke kterým by se jako civilista nikdy nedostal.

Kde jinde člověk potká zloděje, feťáky, šlapky, bezdomovce a násilníky? Kde jinde uvidí tolik špíny?

Na jedné z nekonečných nočních ve fabrice jsem viděl kolem projíždět policejní auto. Pomalu se ploužilo ulicí a řidič jen znuděně hleděl před sebe a spící spolujezdec na sklopeném sedadle nebyl skoro vidět. Chvilí jsem uvažoval a rozhodl jsem se vyměnit fyzickou práci za službu u policie. Ruce jsem míval pořezané od ocelových pilin a nekonečné noční jsem upřímně nenáviděl. Chtěl jsem vyměnit montérky za uniformu a hukot strojů za chod motoru policejního auta. V mých představách byla policie šance, jak vypadnout z fabriky, mít stálý plat a budoucnost.

Zavolał jsem na policejní ředitelství, prošel psychotesty a všemi fyzickými a zdravotními prohlídkami a pak mi zavolała personalistka, že nás chce vidět krajský ředitel plk. Vacek osobně, aby si vybral.

A že je to muž, který si vybírá.

Posadil jsem se tedy za stůl, podíval se na hodinky a pomyslel si, že už tu dávno měl být.

Díval jsem se z okna. Venku se zelenal les a po nebi plula naducaná oblaka a bylo to jako v gymnaziální třídě, když jsme před písemkou čekali na profesora.

Ted' se hraje vabank.

Konečně plukovník vešel do místnosti, pozdravil nás a začal mluvit. Mluvil stručně a jasně. Netušil jsem, že to bude na dlouho jediný plukovník, kterého takto zažiju.

Poté zalistoval našimi osobními spisy. Každý napsal, že anglicky mluví i píše na vysoké úrovni.

Proto plk. Vacek vyzval kohosi z nás, ať mluví. Odpovědí bylo mlčení.

Pak druhého a třetího se stejným výsledkem.

Pak se zeptal mě. Anglicky jsem mluvil obstojně, rok jsem žil v Londýně.

Plukovník uznale pokýval hlavou a řekl: „Vidím, anglicky umíte, vynikající výsledky ve škole, chlap jak hora, vy máte budoucnost. Píšu OHS.“

(„Co je to OHS?“ opatrně jsem se zeptal.

„Uvidíte, poznáte celý kraj.“)

Dobře už bylo

Za měsíc jsem vystoupil na nádraží z autobusu a táhl s sebou velký prázdný kufr na vybavení.

Šel jsem na krajskou správu policie. Jak jsem tak bloudil s kufrem městem, začínal jsem se unášet lehce fantaskními myšlenkami, ve kterých jsem si spojoval sám sebe s Kristem táhnoucím kříž na Golgotu, ale pach jarních kanálů, zvonící tramvaje a rozbité baráky mě z tohoto pseudoromantického pobláznění rychle vytrhly.

Táhl jsem se po ulici a hledal budovu krajské správy. Proti mně šli dva policajti a zeptal jsem se jich na cestu. Podle kufru usoudili, kam jdu, a ukázali mi cestu.

Zeptal jsem se, jak je u policie.

„Uvidíš sám,“ řekli a s úšklebkem odešli někam pryč a já jsem zůstal sám.

Na krajské správě nás vyfotili na služební průkaz, vyřídili stoh papírů a odvezli před školicí středisko policie. Měli jsme se nahlásit na vrátnici a zapsat se na seznam ubytovaných.

Uvnitř vrátnice seděl starý praporčík a znuděně hleděl na televizi. Pak se podíval na nás a tvář se mu lehce pohnula, jako by rychle překonal úlek z vyrušení jeho klidu. Postavil se, zastrčil si košili do kalhot a zívnu.

„Nazdar, co tu chcete?“ zeptal se a my jsme řekli, že jsme noví policajti. On se zašklebil, protože mu to bylo samozřejmě jasné a řekl: „Jako že jste u policie teda? No to jste se zbláznili? Tady je to úplně v háji, hoši, dobře už bylo.“

Někteří se zasmáli, jiné to zaskočilo, ale všichni se nechali zapsat na seznam. Starý praporčík se tvářil, jako bychom tímhle podpisem na seznamu ubytovaných stvrzovali úmysl vstoupit k policii.

Další den ráno jsme nastoupili před ubytovnu. Přišel jeden kapitán, pak druhý kapitán a ukázali nám, jak se postavit do pozoru, jak a komu salutovat a pak nás poslali na snídani. Po snídani jsme jeli do výstrojního skladu, kde jsme naplnili kufry vším možným vybavením.

Ve skladu pracovaly dvě starší ženské. Zálibně si nás prohlížely a pak začalo vydávání uniforem, výstrojních součástek a všeho možného, co četník potřebuje.

Přišel jsem na řadu a jedna ze skladnic se mě ujala. Ptala se, kde sloužím a já jsem řekl: „OHS.“

Ona se zamračila, a když zjistila, v kterém kraji budu sloužit, řekla: „Jé, tam je Vackovo,“ a druhá ženská se začala hihňat.

Trochu mě to udivilo, a tak jsem se zeptal, co tím myslí.

„Jó, chlapče, dobře už bylo,“ řekla a podala mi brigadýrku. Zadíval jsem se na lva na státním znaku a chvíli jsem se zamyslel nad tím, že tady něco nehraje. Ale pak jsem se probral, vzal si svoje věci a šel pryč.

Další den jsme jeli do výzbrojního skladu. Tam jsem poprvé viděl tu černou, chladně kovovou zbraň, kterou jsem měl dennodenně tahat na boku. Strčili mně do ruky opasek, pouzdro a nakonec zbraň se zásobníky.

V řadě za mnou stál uhrovitý mladík. Když mu vydali jeho pistoli, podíval se na ni a nahlas řekl: „Kurva, kdoví, kdy ten kanón odpaním.“

Ženská za výdejním pultem se na něj podívala, na chvíli zavřela oči a mlčky mu podala krabičku s padesáti ostrými náboji.

Odpoledne na ubytovně jsem zůstal sám. Pokoj s dvoupatrovými postelemi pamatujícími dávné doby a starým vybledlým linoleem osaměl. Poprvé jsem si oblékl modrou služební košili utkanou z plastu a bavlny. Na ramenou se mně černaly černé výložky a na každé výložce se leskly dvě malé strážmistrovské hvězdičky. Poprvé v životě jsem stál sám před sebou oblečený do policejní košile, nakrátko ostříhaný, hladce oholený a na pravém rukávu se mi rozvaloval lev ve státním znaku.

Venku byl krásný jarní den.

Podíval jsem se do zrcadla nad umyvadlem a řekl jsem sám sobě: „No nazdar.“ A věděl jsem, že na tenhle pohled nezapomenu.

Tak a je to pravda.

Dostali mě.

Do zbraně

Před školní ubytovnou postávalo pár uhrovitých mládenců, kteří vypadali jako středoškoláci na výletě, ale žádná střední to nebyla. Měla tam sídlo speciální pořádková jednotka. Útvar nasazovaný na demonstrace, sportovní utkání a zákroky proti davu. V té době velmi dobře placený. Představoval jsem si je jako bandu udělaných chlapů, ale nemohl jsem tam nikoho takového najít. Pár jich bylo v posilovně, ale před ubytovnou jsem viděl jenom kluky kolem dvaceti let. Vyzábělé děti s rukama tenkýma jako ruličky od toaletního papíru. Chodili ven kouřit a pili kávu.

Jednou jsem se zeptal praporčíka na bráně: „Co je to za kluky?“ Ukázal na bandu pubescentů, kteří se schovávali za křovím se zapálenou cigaretou, a řekl: „Jó, mladej, za nás, na starém PMJ, chlapa pod 180 čísel nevzali, dneska je to výsměch.“ Pak se posadil na židli a dal nohy na stůl: „Mně už je to všechno jedno, dobře už bylo,“ dodal.

Já jsem odešel a za pár dní, když SPJ odjížděla ven z areálu, viděl jsem ty kluky měnit se v nebezpečné chlapy. Dali si na sebe kombinézu a na ni protiúderový oblek. Přední protiúderový díl jim vytvořil mužná prsa a chrániče rukou z nich udělaly siláky. Na hlavu si nasadili nehořlavé kukly, které jim dokonale zakryly uhrovitou pleť.

Tak a teď můžou do televize, pomyslel jsem si.

Zbytek měsíce jsme se učili salutovat, pochodovat a předříkávat paragraf o použití zbraně a donucovacích prostředků.

Naše třída byla různorodá. Byli jsme poskládání z několika krajů, různých útvarů a různých povah a většinu lidí jsem už nikdy neviděl.

Centrem života byla hospoda za bránou a jídelna na baráku. V jídelně byla jedna mikrovlnka pro sto padesát lidí. Vnitřek mikrovlnky byl žlutozelený a použít ji se rovnalo pokusu o sebevraždu. Rychlovarná konvice byla plná vodního kamene a byla v neustálém provozu.

Na přednášce o použití zbraně jsme chvíli čekali. Do třídy vstoupil starý kapitán. Byl to vysoký, vyhublý muž se šedými vlasy a vystouplými lícními kostmi.

„Pánové, musíte se nazpaměť naučit paragraf použití zbraně a paragraf nutné obrany a krajní nouze. Pak je musíte i chápat a mít na paměti, že použití zbraně je jedna z nejvážnějších věcí, které se vám můžou ve službě stát,“ řekl.

Kdosi si ve třídě povídal se spolužákem a kapitánovo oko na něm spočinulo.

„Tak třeba vy? Jak byste vyzval osobu, aby zanechala protiprávního jednání? Třeba kdyby v ruce držela nůž a šla po vás?“ zeptal se narušitele klidu.

„No řekl bych, ať to pustí, nebo ho střelím,“ řekl narušitel.

„Chyba! Musíte říct: ‚Jménem zákona vás vyzývám, abyste zanechal svého protiprávního jednání, nebo bude použito zbraně!‘“ řekl kapitán s vážnou tváří.

Všichni jsme se zasmáli slovnímu spojení, které, podle nás, patřilo do jiného století a ke všemu pronesené kapitánem, který vypadal jako z jiného století.

„A jak jinak si to představujete? Jinak to podle zákona nejde, a kdo to nedodrží, porušil zákon! Myslete na to, že inspekce bude hledat každé vaše opomenutí, každé zanedbání jakékoliv zdánlivé banality. Musíte si uvědomit, že od nutné obrany k vraždě je jenom ždibec!“ dodal kapitán a třída se ztichla. Kapitán dodal: „A když mě budete dál klidně poslouchat, tak vám řeknu, jak jsem v devadesátém druhém roce zastřelil jezevčíka,“ a pak nám řekl, jak jednou někde v Brně štěkal jezevčík na kočárek s dítětem, pak se ohnal po hlídce a současný kapitán chudáka psa střelil.

Hlavní účel a podstata našeho pobytu bylo naučit se plně ovládat služební zbraň. A to tak, abychom neodpráskli sebe, učitele, anebo kolegu. Hodiny jsme pistoli rozebírali, čistili a zase skládali.

Po týdnu jsme šli na střelnici, kde naši instruktoři pečlivě prohlédli naše pistole a zkontrolovali zásobníky. Zbraň jsme mohli nabít až těsně před střelbou.

Instruktor nás nechal nastoupit a zeptal se, kdo z nás umí střílet. Mě naučil střílet ze všech zbraní otec, ale zůstal jsem stát v řadě a držel jsem hubu. Z řady vystoupila zvláštní bytost, které jsem si předtím nevšiml a to hlavně proto, že obvod pasu toho začínajícího policisty pořádkové služby byl veliký asi jako stehno běžně velikého muže. Ruce a nohy měl jako špejle, což zrovna neskýtalo důvěru v jeho bojovou hodnotu.

Instruktor se jej zeptal, kde se naučil střílet.

„Já střílím obrannou střelbu. Mám doma glocka a střílím každý víkend,“ řekl hrdě.

Instruktor si toto stvoření znovu prohlédl a řekl: „No myslím, že je dobře, že zrovna ty se učíš střílet,“ a zdálo se mi, že se kousl do jazyka, aby se nezačal smát. Potom dodal: „Tak můžeš začít.“

Útlý kolega naplnil zásobník pěti náboji, vsunul jej do pistole, natáhl závěr a pětkrát vystřelil. V terči vykvetlo pět malých dírek. Sundali jsme si sluchátka a pak jsme postupně odstříleli všichni.

Instruktoři nás opravovali a donekonečna vysvětlovali, jak mačkat spoušť a jak držet zbraň. Někteří nakonec dokázali trefit na deset metrů terč.

Večer jsem si všiml, jak si útlý střelec prohlíží náborový plakát Krav Maga centra. Další den se nám svěřil, že se tam přihlásil a všichni jsme mu popřáli hodně štěstí a úspěchů. Jeden kolega mu řekl, že si myslí, že za chvíli z něj bude mistr republiky. Urazil se a už se s námi nebavil.

Ke konci kurzu k nám přišel policejní psycholog s kapitánem, který nám dělal třídního učitele. Psycholog a kapitán nás zavedli na louku za jídelnu. Psycholog nám řekl, ať se posadíme na trávku do kruhu a my jsme si sedli na zem. Všechno kolem kvetlo a opíralo se do nás slunce. Seděli jsme v kruhu a psycholog se nás začal vyptávat, proč jsme šli k policii. Poslechli jsme si řeči o tom, jak někteří chtěli pomáhat lidem, jiné nebavila práce, jiní zase po policii toužili vždycky. S mými ryze zistnými důvody jsem si připadal jako vyvrhel, ale přiznal jsem se, že jsem prostě potřeboval práci, a dodal jsem, že jsem měl vždy k uniformě úctu a nikdy mě policie neodpuzovala.

Psycholog kývl hlavou a ukázal na kolegu vedle a ten začal mluvit.

Když všichni řekli, co měli na srdci, zeptal se psycholog, co bychom chtěli u policie dělat. Já jsem vůbec netušil, o co doopravdy u policie jde. Věděl jsem, že dopravníci dávají pokuty, pohraniční policie hlídá hranici a kriminalisté odhalují kriminalitu, ale to bylo tak všechno.

Mladší kluci chtěli na zásahovku, starší chtěli být kriminalističtí technici, nebo vyšetřovatelé.

Já jsem se na zásahovku nechystal, sahat na mrtvoly se mi jako technikovi taky nechtělo a co dělá takový vyšetřovatel v reálné praxi, jsem ani trochu netušil. Řekl jsem, že chci být dobrý řadový policajt a pak uvidím a upřímně jsem si myslel, že hlavně nechci po nocích stát u té zatracené mašiny.

Předposlední den kurzu jsme psali závěrečný test. Každého posadili před obstarožní počítač a každý musel vybrat ze tří možností správnou odpověď. Test nešel opakovat, a kdo jej ukončil, neměl šanci výsledek zvrátit.

Jako poslední do třídy přišel kolega s bledou tváří. V ruce držel neschopenku a omluvil se, že byl u lékaře.

„Co vám je?“ zeptal se vedoucí kurzu.

„Mám střevní problémy. Včera jsem si ohřál párek v mikrovlnce v jídelně, a protože jsem neměl talíř, dal jsem ho na skleněnou podložku a asi jsem něco chytil,“ řekl a kapitán nechápavě zakroutil hlavou a řekl mu, že bude celý měsíc opakovat, protože už má vypsanou nemocenskou.

Při představě erární mikrovlnky, která se nikdy nečistila a kterou používal celý sedmipatrový barák, se mi udělalo zle.

Když kolem mě procházel, potichu jsem se ho zeptal, kde bude sloužit. Řekl, že v Praze a já jsem byl rád, že nebude sloužit u nás.

„Pane Bože,“ řekl nevěřičně vedoucí kurzu, když kolega odešel, „jak může být někdo takové prase, že do toho hnusu něco vůbec strčí? A když už, tak si vezmu talířek! Před dvaceti lety nás učili na praporčické škole gramatiku a všichni se nám smáli. Ale teď budeme idioty učit hygieně.“

Test jsme nakonec, kromě mikrovlnkáře, napsali všichni.

Poslední den byly závěrečné střelecké prověrky. Střílelo se dvacet ran na deset metrů. Prostě tak, aby trefili všichni a všichni se trefili.

Dali nám osvědčení o absolvování kurzu, vydali nám pistole a řekli, že je máme odevzdat na svém oddělení.

OHS

Zaparkoval jsem auto před budovou policejního ředitelství, kde sídlilo i oddělení hlídkové služby. Stál jsem přede dveřmi a zazvonil na zvonek.

Otevřel mi menší podpraporčík a řekl jsem mu, že jsem nový kolega a chci odevzdat pistoli do zbrojního skladu. Pokrčil rameny a pokynul mi, že mám jít za ním. Pistoli dal do trezoru a zapsal ji do knihy.

„Škoda, že nikdy neřeknou, že přijedete, pak je v tom bordel,“ řekl.

Pak jsem se jej zeptal, jak dlouho slouží a jestli ho to baví. Řekl, že ho to nebaví a slouží dvanáct let.

Z kurzu jsem byl zvyklý, že skoro každý učitel byl kapitán a přede mnou stál nějaký podpraporčík a řekl mi, že je velitel směny. Podpraporčík a velitel směny? Nešlo mi to po měsíci na škole, kde nejnižší hodnost byla kapitán, do hlavy, ale později jsem samozřejmě poznal, že jako velitel směny bude v budoucnu mým pánem a strůjcem mého osudu.

„V pondělí přijď na sedm,“ řekl mi a zavřel dveře oddělení.

V pondělí jsem přišel za zástupcem vedoucího. Byl to vysoký, svalnatý chlap a řekl mi, že týden budu sedět na instruktážní místnosti, učit se zákon o policii a pak začnu jako třetí šlapat městem.

Zbytek dne jsem seděl a četl si zákon. O přestávce přišli starší kolegové.

„Jé, bažant,“ řekl jeden z nich.

„Dobrý den,“ pozdravil jsem nejstaršího.

„Jak dobrý den? Řekni: ‚Zdar.‘ Kurva,“ řekl.

„Zdar, kurva,“ řekl jsem.

„No vidíš, jak to jde,“ řekl nejstarší a odešel na chodbu. Ostatní dělali, že jsem vzduch, a v klidu jedli a odpočívali.

Za chvíli přišli ještě dva strážmistři jako já.

Do místnosti pak vešel vedoucí oddělení, změřil si nás pohledem a řekl: „Jste pro mě jenom zátěž do auta. Nejlepší by bylo, kdybyste tu nebyli. Nechápu, proč tu jste.“ Dívali jsme se mlčky na sebe a vedoucí se pomalu začal smát.

„Ale vy za to nemůžete,“ řekl skoro otcovsky, „tak to tu nějak přežijte. A hlavně bez průseru!“

Potom odešel a předtím nám řekl, že můžeme do posilovny nebo se zašít na šatně.

Z nudy mě za chvíli vytrhl hlas velitele směny: „Zajdi na cely a řekni jim, ať mi přinesou zadržováky na toho chlapa, co přitáhli,“ řekl mi a já jsem přemýšlel, co to jsou zadržováky.

Sešel jsem k celám a před celami na dřevěné lavici seděl otrhaný chlap. Před ním stál policajt a něco mu říkal.

Přišel jsem k nim a zeptal jsem se, kdo to je.

„To je drban. Řekni, že jsi starý drban a dám ti cigaretu,“ řekl policajt a podíval se na trhana.

„Jó, jsem starý drban, šéfe,“ prozradil na sebe a policajt mu podal cigáro.

„Co udělal?“ zeptal jsem se.

„Všechno,“ řekl policajt. „Ten páchá posledních dvacet let. Že jo?“ zeptal se trhana.

„Jo, no jo,“ řekl trhan odevzdaně a dál seděl.

Poprvé jsem viděl zločince z blízka a připadal mi jako největší vyvrhel na světě. Byl špinavý, smradlavý a bylo mu jedno, kde je. Nevypadal vůbec jako bankovní lupič nebo profesionální nájemný vrah. Vypadal jako špína.

Vzal jsem papíry a rychle jimi listoval. Na prvním bylo tučným písmem vytisknuto Úřední záznam o zadržení osoby dle § 76 odst. 1 trestního řádu a jméno Jan Zemčík, datum narození a to, že je podezřelý z přečinu dle § 205 odst. 2 trestního zákoníku, protože ukradl v drogerii jedenáct kusů holítek a šest šamponů.

Jako rafinovaný zločinec mně teda nepřišel.

Toho dne jsem se naučil nové slovo, které provází každého fízla celou kariérou. Slovo drban. Drban je univerzální výraz pro zloděje, feťáka a výtržníka. Drban je prostě každý, kdo se policii nelíbí.

Dlouhý týden jsme nějak přežili a pak nás přidělili na směny. Na mojí směně byl velitel pprap. Daněk, zvaný díky jeho hlasovým projevům Kvik. Byl malý a tlustý. Jeho břicho připomínalo dětskou vaničku a malá hlava s malými prasečími oušky neustále vykřikovala povely hlasem nepřipomínající kvičení malého selátka. Jeho nejčastější hlasový projev bylo dlouze zakvílené „kurvááá“ a znělo

mnohokrát z kanceláře, instruktážní místnosti a v podstatě všude tam, kam dofuněl. Prostě pořád kvičel.

Potkal jsem ho na chodbě a řekl jsem: „Dobrý den.“ Pokynul mi hlavou a zřejmě mu uctivý pozdrav lehce zalichotil, protože na mě neřval a ani se na nic neptal a řekl: „Zítřka máš pěší venku.“

A tak jsem další ráno stál na instruktážní místnosti v uniformě, s pistolí za pasem a díval se na kolegu, se kterým jsem měl šlapat.

„Ahoj, já jsem Jára,“ představil se a já se představil taky. „Víš, já za trest šlapu, takže si to užijeme, pořád mně jezdí na kontroly, tak žádné zašívání,“ dodal a ušklíbl se.

Pprap. Daněk to slyšel a řekl: „Tak nemáš dělat pičoviny! A запиšte si instruktáž!“ A pak dodal svoje: „Kurva.“

Potom nám rychle nadiktoval do hlídkové knížky celou instruktáž. Jména ulic, parků, všelijakých kontrolních bodů, kde máme stát, časy přestávek a pod to napsal aktuální úkoly, které máme plnit. Pak nám přečetl denní svodku a vypadli jsme z instruktážní místnosti ven. Z instruktáže jsem se dozvěděl, že můj kolega se jmenuje nstržm. Jaroslav Němec.

Sešli jsme schody k východu z budovy. Za dveřmi byl venkovní svět.

Otevřel jsem dveře a setmělou chodbu zaplavilo denní světlo. Studený jarní vítr se mi opřel do obličeje. Pravou nohou jsem z pokrytecké pověřivosti vykročil ven a moje načerněná kanada se tvrdě dotkla země. Panebože, tak tam jsem. Teď se může stát cokoliv. Poprvé na ulici.

„Poprvé venku?“ usmál se kolega a pak jsme vyrazili.

„Teď polezeme na přechody u základní školy, mám to na hodinu,“ řekl a vysvětlil mi, že on je v trestu, a tak tam místo půl hodiny šaškuje hodinu.

Byl to vysoký hubený mladík snědšího typu.

„Co jsi provedl?“ zeptal jsem se a nstržm. Němec mi řekl: „Poslal jsem do prdele zástupce vedoucího hned první den, co jsem nastoupil, a tak si to užívám. Kámo, nejsi zrovna v nejlepší společnosti.“ Potom mi popsal příhodu s ppor. Pěnkavou. Ppor. Pěnkava byl starší, olysalý chlápek se zhroucenou postavou starce. Rád jezdil na kontroly po nocích, a proto psal instruktáže po půl hodině tak, aby se to nedalo moc stíhat. A pak trestal, vyhrožoval a nadával. Ukájel se a nahrazoval si tak svoje trable s manželkou. Vyhlášenou semetrikou. Tradovalo se, že pokaždé, když mu večer doma vynadala, jel na kontrolu a někoho zdupal. Nstržm. Němec po první instruktáži, kdy měl dvanáct hodin šlapat ulici, vtrhl do jeho kanceláře a řekl mu, že tu není proto, aby šlapal ulici. Nstržm. Němec měl strýce v Praze na prezidiu, ale ppor. Pěnkava na to kašlal, a i přesto, že mu nstržm. Němec řekl, že pražskej strejda mu to vysvětlí, už tři měsíce šlapal s Pěnkavou za zadkem.

„A ty si napiš do deníčku, že nemáš srát šéfy, hlavně pomstychtivé kokoty jako je Pěnkava.“

Zatímco se ze snědých úst nstržm. Němce linul příběh o jeho trablích, přišli jsme na přechod přes ulici u základní školy. Postavili jsme se vedle sebe. Bylo 07:00 a kolega mi vysvětlil, že můžeme být vedle sebe a ne každý na jedné straně, protože Pěnkava má ranní poradu a teď nepřijede.

Tak jsme stáli na chodníku, čuměli na děcka táhnoucí svoje tašky do vzdělávacího ústavu a k smrti se nudili.

Za půl hodiny už nikdo k přechodu nešel.

Nstržm. Němec se podíval na hodinky a řekl: „Za chvíli přijde pan Hroch,“ a za moment se z boční ulice doslova přikulil obézní chlap. Jeho obrovský obtloustlý hrudník splýval s nafouklým břichem a s nohama o šíři pivních sudů. Připlazil se k nám a pěkně pozdravil. Rozvážně se podíval přes ulici. Nadechl se a vyrazil přes přechod. Nstržm. Němec vyrazil s plácačkou do cesty a zastavil vozidlo, které se přibližovalo k silnici.

„Děkuju,“ poděkoval pan Hroch a dál funěl do dále.

„Už mě to tu nebaví,“ řekl jsem a nstržm. Němec řekl: „Do háje, já jsem tu půl roku v kuse, ty vole! Co mám říkat já? Vítej na OHS.“

„Tak to je v háji,“ řekl jsem a nstržm. Němec přitakal: „To je.“

Zbytek dne jsme se protloukali městem. Nohy sešlapané z nových kanad mě bolely od šlapek po zadek. Dovlekl jsem se domů, lehl si do postele a usnul.

Další noční jsem měl šlapat s nstržm. Zlámalem. Zlámal byl obtloustlý mládenec s výrazným břichem. Když uslyšel, že jsme spolu, zakroutil hlavou a znechuceně se na mě podíval. Netušil jsem, co jeho pohled znamená.

Vyrazili jsme z oddělení do noci. Večer byl příjemně teplý a pomalu se stmívalo.

„Namaž si pod koleny,“ řekl mi nstržm. Zlámal svým nepřírozeně vysokým hlasem a přidal do kroku. V tu dobu jsem chodíval běhat a byl jsem si docela jistý, že obtloustlého kolegu uštvu.

Věděl jsem, že zbožňuje auta, a když jsme šli kolem nové Alfy Romeo, zkusil jsem navázat kontakt a řekl jsem: „Pěkná Alfa!“

„Co já vím?“ odpověděl otázkou, aniž by se na mě podíval. V ruce měl hlídkovou knížku, kde si opsal instruktáž a jenom mi říkal, kam mám jít.

U nádraží potkal nějakého známého, se kterým se dal do řeči.

„Vidíš. Já tady po čtyřech letech sám šlapu a nikoho ke mně nedají,“ odpověděl na otázku, jak se má. Moji přítomnost tím úplně ignoroval a dál se bavil tak, jako bych neexistoval.

Za chvíli jsme přišli k řece. Kolem ní se táhl chodník s cyklostezkou a řekl mi, že půjdeme až na konec a zpátky. Pomalou chůzí to byla tak půlhodina.

„Namaž si pod koleny,“ poradil mi znovu a lehce zrychlil. Jeho břicho se pohupovalo nad opaskem a jeho krátké silné nohy kmitaly jak vteřinová ručička.

Tak jak chceš, řekl jsem si a zrychlil jsem.

Naběhané kilometry se projevíly tím, že nstržm. Zlámal zůstal vzadu.

„Počkej,“ štěkl na mě a já jsem zastavil.

Přibelhal se ke mně a jeho očka se zmenšila a nenávistně na mě hleděl.

„Nebudeme přece běhat,“ sykl a pomalu nabíral dech.

„Jak chceš,“ řekl jsem mu. Nstržm. Zlámal pak vytáhl baterku s červeným světlem a řekl, že tady budeme zastavovat auta.

První auto, které zastavil, byl starý Peugeot, který měl na nálepce na registrační značce vyznačený měsíc dávno minulý. Řidič byl

zanedbaný dvacetiletý mladík, který se na nás vystrašeně díval. Vedle něj seděl druhý kluk s dredy a upřeně nás pozoroval.

Nstržm. Zlámal se podíval na poznávací značku a pak řekl: „Pane řidiči, máte prošlou technickou. Víte o tom?“

Řidič pokrčil rameny a já jsem posvítíl na zadní sedačku. Kužel světla dopadl na průhledný sáček plný něčeho zeleného, který čouhal zpod sedadla a byl částečně zakrytý hadrem. Žduchl jsem do kolegy, který se na to podíval, pak zakroutil hlavou a podal doklady a řekl, ať ho vylustruju a ověřím technickou. Nikdy jsem to nedělal a vysílačku jsem držel v ruce poprvé.

Vytočil na vysílačce lustrační kanál a dal mi ji do ruky. Držel jsem ji v ruce a čekal, co se stane. Za chvíli vysílačka ztichla a Zlámal mi řekl: „Umíš vůbec něco? To musíš promačkávat, aby nevypadl signál. Já se z toho poseru, to je materiál,“ a pak řidiče i auto vylustroval a vypsal řidiči blok na dvě stě korun za propadlou technickou. Řidič pokutu s úlevou podepsal a pak odjel.

Podíval jsem se na Zlámala: „Ty vole, víš, co by to bylo za drbačku? A bůhví, co by z toho bylo. Kašli na to,“ řekl a zbytek noci se se mnou nebavil.

Další služby se pak proměnily v jednu dlouhou, beztvarou směnu a slily se v nezáživný celek. Jako třetí jsem seděl na zadní sedačce auta, jako třetí jsem šlapal za staršími ulicemi a pomalu se chystal do policejní školy.

Základní odborná příprava

Alma Mater policie je Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově. Z dálky svítí stará kasárna jako skály na obzoru a budovy postavené pro prvorepublikové hraničářské vojsko sálají vojáckou rázností a přísností.

Mezi budovami je asfaltový buzerplac se zastřešeným pódiem pro papaláše a kolem jsou budovy postavené pro kluky z pohraniční stráže z doby zelených uniforem, služebních volh a žigulíků.

Prošel jsem kolem nich a zamířil na ubytovnu. Ubytovna je šestipatrový panelák s pokoji po třech lidech. Umakartové stěny, tři skříně a koupelna se záchodem. Pozdravil jsem se s kolegy v pokoji, převlékl jsem se do uniformy a pak jsme všichni běželi do třídy.

Ve třídě nás sedělo třicet. Všichni v nažehlených košilích a kalhotách s puky a policejními odznaky lesknoucími se novotou na levé kapsičce košile.

Třídní učitelka, žena s hodností poručíka, nám dala rozvrh hodin a pak nám řekla, že nemáme chlastat, kouřit na pokoji a máme vynášet odpadky.

Na pokoji jsme byli tři. Já, kolega z Ochranné služby Praha a kolega ze stejného útvaru jako já. Pražský kolega právě opakoval půlroční běh, protože ho vyhodili od zkoušek. Byl to chlapík odněkud z Polabí a jmenoval se stržm. Jakub Zůna. Na třetí pokus se dostal

k policii a předtím, než přibyl do Holešova, strávil půl roku na vrátnici Poslanecké sněmovny. Trávil tam čtyřiadvacetihodinové služby sezením za oknem vrátnice, každé čtyři hodiny šel na dvě hodiny spát a tento typ služby ho maximálně uspokojoval. Na pokoji po něm zůstávaly prázdné pivní lahve a bál se zkoušek. S nikým se moc nebavil a v pátek sedl do svého malého Daewoo Tico a odjel čtyři sta kilometrů domů.

Druhý byl stržm. Kamil Zílek. Byl to bývalý voják a jako voják i vypadal. Urostlý chlap kovaný armádou. Čtyři roky nosil kulomet po cvičišti a přestalo jej to bavit. Když viděl prvně policejní auto zblízka, suše poznamenal: „Tady se sedí o moc líp než v bevku.“ Bevkem myslel bojové vozidlo pěchoty.

U policie se mu líbilo, nemusel kopat díry na spaní, nemusel nosit kulomet a nemusel jezdit každý týden tři sta kilometrů tam a zpátky k posádce.

Nejdůležitější předměty byly právo, kriminalistika, pořádková policie, dopravní policie a počítače.

Právo nás učil kapitán Schwarzbach. Muž, který se snad poprvé v životě dočkal zájmu dívek a žen díky své moci nad jejich studijními výsledky.

Dalším jeho koníčkem byl hazard. Hrál automaty a podle toho i vypadal. V civilu nosil jedny a ty samé rifle, bílé tričko s rolákem a na něm zlatý přívěšek se zlatým křížkem. Vypadal jako opice v bílém roláku se zlatým přívěškem.

Z prvního testu nás všechny vyrazil. Paragrafy chtěl nazpaměť a jen občas se prozradila jeho opravdová povaha.

„Já se vždycky chovám ke každému tak, jako kdybych byl v nebezpečí, že mi jednou bude velet. To se může kdykoliv stát,“ často říkával. Když přišla řeč na hypotéky a půjčky řekl: „V dnešní době je spousta možností, jak si v nebankovním sektoru půjčit peníze.“

Pak někomu ze třídy občas zavolal, že potřebuje půjčit. Potřeboval zálohu na byt nebo na nájem. Vždycky si řekl o nějakých patnáct tisíc, ale nikdo z nás mu naštěstí nepůjčil. Nakonec dopadl tak, že mu velel nějaký bezejmenný nadstrážmistr vězeňské služby ve vazební věznici, jelikož byl stíhaný pro podvody a dostal vazbu.

Určitě, jako absolvent policejní akademie, dobře věděl proč.

Jako jeho pomník za ním zůstala jedna z jeho konkubín, která si pro něj půjčila 150 000 tisíc a pak to několik let splácela. Osobně jsem nevěděl, o koho jde, ale tuhle historku znal každý.

Jeden ze zajímavých předmětů byla kriminalistika. Učitel kriminalistiky byl starší, vysoký chlap a pocházel odněkud z východního Slovenska a mluvil s lehkým přízvukem. Sloužil třicet let u policie a přednášky osvěžoval svými vlastními zážitky ze služby.

„Jednou, to bylo někdy v roce 1972, když jsem nastoupil na oddělení, jsme jeli na krádež zlatých hodinek. Ve vesnici byl jeden zloděj, a tak jsme šli najisto. Tenkrát jsem nastoupil na oddělení a dva roky jsem chodil se starým kolegou, který měl jít do důchodu. Tak jsme přišli za tím zlodějem, řekli mu, o co jde, a on nám řekl, že hodinky schoval na kopci nad vesnicí. Nahoře řekl, že se spletl, že hodinky jsou na kopci vedle. Starému se to nelíbilo, měl už roky a funěl do kopce jak ježek. Na druhém kopci z nás už lil pot a tam ten zloděj řekl, že se zase spletl, že to je jiný vrchol. Starý se vztekl a

jednu mu vrazil, až mu huba odletěla bokem. On se lekl a řekl, že jsou na dvoře v kurníku. A bylo. Ale to byla jiná doba, chlapci. Teď se bude nový učit od toho, co slouží půl roku.“

Při přednáškách o metodách výslechu nám vyprávěl, jak psychologicky působili na podezřelé.

„Nám pořád volali z okresu, na co potřebujeme tolik červeného inkoustu. To jsme třeba na stěnu na chodbě udělali pár červených kapek a mě tam jako nejmladšího postavili s žiletkou a já jsem ty kapky vyškrabával. Podezřelý se nechal projít kolem, aby viděl, co dělám. Na výslechové místnosti pak bylo umyvadlo, do něj jsme nalili červený inkoust, a když se podezřelý posadil, počkali jsme, až si toho všimne. Pak jsme řekli: „Podívejte, ten před vámi si nemohl vzpomenout a udělalo se mu zle, ale to nebude váš případ? Že?“

Po prvních zkouškách jsme jeli na pitvu. Pro všechny to mělo být první setkání s realitou smrti, které se policajt prostě nevyhne, a mělo nás to připravit na realitu.

Po cestě na pitvu do ústavu soudního lékařství nám vykládal náš učitel kriminalistiky, jak chytili zloděje česneku. Zloděj byl známá firma. Zeptal se ho, jak si vybírá, co ukradne, a zloděj řekl: „Pane veliteli, co sluníčko ukáže, to měsíček vydá,“ a všichni jsme se mu smáli. Byl oblíbený i v kriminále. Bachaři se těšili, až bude u nich sedět, a dávali mu cigarety.

V ústavu soudního lékařství nám dali bílé pláště. Přišel pro nás zřízenec patologie a vesele se usmál.

„Krásný den vám přeji na našem odborném pracovišti, milí mladí přátelé. Kdo se necítí, ať radši zůstane tady, nebo si vezme sáček pro

případnou nevolnost,“ řekl. Pak dodal: „Máte štěstí, neboť klient je čerstvý a jeho pach je snesitelný.“

„Vy jste doktor?“ zeptal se jej kdosi.

„Ó né! Já jsem pouze jakýsi zvláštní druh zdravotního bratra, který však se zdravím nemá nic společného. Takzvaná pouhá podržtrubka! Pan doktor přijde za moment,“ odpověděl a zavedl nás na pitevnu.

Pitevna byla veliká jako běžný obyvatel. Jen místo stolku na televizní program tam byl pitevní stůl a na něm místo mísy s brambůrky ležela mrtvola. Lehký mrtvolný pach se zde vznášel nad jinak sterilním prostředím. Snažil jsem se nedýchat, ale nešlo to. Zápach mi lezl do nosu a pomalu se tam usazoval. V duchu se mi honily různé myšlenky a moc se mi pitevna nelíbila. Náš učitel však celý zářil a se zájmem pitvu pozoroval.

„Pán nedbal na bezpečnost silničního provozu a jel příliš rychle,“ řekl zřízenec a ukázal na proraženou lebku. „Lebku mu prorazil sloupek předního skla na jeho kabrioletu,“ dodal.

Pak přišel doktor, představil se a začal: „Tak milí přátelé. Pracuji zde už dvacet let a pitvám ročně kolem osmi set mrtvol. Jak se u nás říká, patolog na soudním nabere zkušenosti tak za deset let praxe a stále se učím.“ Pak vzal skalpel a provedl řez od krku dolů a otevřel mrtvolu.

„Zde je pán po autonehodě, kdy mu lebku prorazil sloupek okna u jeho kabrioletu. Vidíte, pán je oholen a upraven. Jistě takový konec nečekal,“ řekl doktor, pokrčil ramenem a pak nám pomalu ukazoval orgány, které z těla vytahoval, vážil a jiné krájel na plátky a vzorky dával do plastových dóz a označoval je popiskami.

„Nyní otevřu žaludek,“ řekl a provedl řez.

Náš učitel kriminalistiky se nahnul nad mrtvolu, podíval se na obsah žaludku a suše řekl: „Hrášek.“

Vedle mě stál kolega, který najednou zavřel oči a sesunul se na zem. Rychle jsme ho zvedli a odnesli vedle. Tam jsme ho profackovali a on se probral.

„Aha, kolega má asi něco proti hrášku,“ řekl učitel kriminalistiky a poprosil doktora, aby pokračoval.

„A to většinou obsah žaludku nesnesitelně páchne, dneska se to dá vydržet,“ zase pokrčil rameny doktor a pokračoval ve výkladu.

Potom mrtvému odřezal kůži z hlavy a prohlédl mozkovnu, kterou předtím rozřezal elektrickou pilkou.

Nakonec mrtvole stáhl zpět kůži přes tvář a zřízenec ji zašil.

Pitva za chvíli skončila. Doktor se rozloučil a odešel z pitevny.

„Na shledanou, milí přátelé,“ řekl zřízenec a dlouze se při tom smál.

„A jelikož se blíží čas oběda, tak vám popřeji dobrou chuť. Užívejte života, dokud nějaký máte,“ dodal a my jsme odjeli zpátky do školy.

Na oběd z nás půlka nešla.

Učitele kriminalistiky jsem za pár let potkal a dali jsme se do řeči. Ze školy ho vyhodili pro nadbytečnost půl roku před důchodem po dvaceti pěti letech u policie a patnácti letech učení na policejní škole.

Další disciplína vyučovaná na policejní škole byla použití donucovacích prostředků. Za pár hodin z nás měli být neohrožení bojovníci, potírající kriminalitu v dokonalém souladu se zákonem. Jenže najednou před instruktora nastoupila skupina lidí, povětšinou

fyzicky neforemných a nezvyklých na námahu. Každý týden jsme několikrát šli do tělocvičny, kde nás učili použití donucovacích prostředků. Máchali jsme vzduchem tonfami, házeli jsme sebou o zem a dávali si na ruce pouta. Policejní techniky krásně fungují, pokud se zákrok vede proti kolegovi, který naprosto spolupracuje s cílem si tělocvik co nejrychleji odbyt. Jak by to dopadlo, kdyby se někdo bránil, nikdo nevěděl.

Nastoupili jsme do tělocvičny. Na sobě jsme měli trička a krátké kalhoty a kolem pasu jsme si připnuli služební opasek s pouzdrém na zbraň. Do pouzdra jsme dali gumovou maketu pistole a před nás se postavil náš instruktor.

„Jsem kapitán Potůček a budu vás učit použití donucovacích prostředků. Půl roku je dost málo, abych vás vše naučil, a tak budeme muset zabrat,“ řekl. Kpt. Potůček byl holohlavý čtyřicátník s protáhlou tváří a začínajícím břichem.

„Osm let jsem sloužil na obvodě, pak jsem dělal deset let bojaře na okresním ředitelství a teď učím už dva roky tady,“ shrnul svoji kariéru a pokračoval: „A posledních dvacet pět let dělám naplno karate a judo.“

Vedle mě stál stržm. Kamil Zílek, jehož nejoblíbenější sport byl thajský box.

„Karate a judo? To je jako by řekl, že je důchodce,“ poznamenal Kamil.

Dvě hodiny jsme nacvičovali prvky z karate a juda, různě jsme si kroutili a páčili ruce a odváděli se jako zpupné demonstranty pryč.

Kapitán Potůček kolem nás chodil a různě nás poučoval.